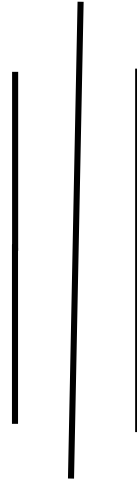

दोगडाकेदार गाउँपालिकाको आ.व. २०८१।०८२
को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

दोगडाकेदार गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

देउलेक, बैतडी

सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

“उत्पादन रोजगारी र पूर्वाधार:दोगडाकेदारको विकास र समृद्धिको आधार”

आदरणीय गाउँसभा अध्यक्ष ज्यू,

गाउँसभा सदस्यज्यूहरु,

आज म दोगडाकेदार गाउँपालिकाको १३ औं गरिमामय गाउँसभामा आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गईरहेकी छु। स्थानीय तहको दोस्रो निर्वाचन सम्पन्न भई हामीले कार्य प्रारम्भ गरेको पनि दुई वर्ष व्यतीत भई सकेको छ। यस अवधिको हाम्रो कार्यसम्पादनको मुल्याङ्कन गर्ने जिम्मा आम दोगडाकेदार बासीलाई छाड्दै यस गरिमामय सभामा गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउदा गौरवको अनुभूती भएको छ। यस क्षणमा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको स्थापनाको लागि आफ्नो अमूल्य जिवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहिदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै ती आन्दोलनहरुको नेतृत्व गर्नुहुने अग्रजहरु प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु। नेपाली समाजको रुपान्तरणमा उहाँहरुले पुऱ्याउनु भएको महान योगदानको पुनःस्मरण गर्न चाहान्छु।

नेपालको संविधानको धारा ५६ अनुसार संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको हुने व्यवस्था छ, सोही व्यवस्था बमोजिम नेपाल सरकारको मिति २०७३/११/२७ को निर्णयानुसार साविकका गा.वि.स. हरु रिम, श्रीकोट, श्रीकेदार, न्वाली, सित्तड, देउलेक, कटौजपानी र जगन्नाथ (५ देखी ९) समावेस गरी दोगडाकेदार गाउँपालिका घोषणा गरिएको छ। जिल्ला सदरमुकामबाट ३२ कि.मि. टाढा रहेको जिल्लाको ऐतिहासिक तथा धार्मीक रुपले पवित्र दोगडाकेदार धामको नामबाट नामाकरण गरिएकोयो गाउँपालिका १२६.३८ वर्ग किलोमिटर क्षेत्रफलमा फैलिएको छ। यस गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या २०७८ सालको जनगणना अनुसार २३,१०४ रहेको छ।

नेपालको संविधान बमोजिम स्थानीय तहको अधिकार सम्वन्धी व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बिचको सहकारिता, सहअस्तीत्व र समन्वयलाई प्रवर्द्धन गर्दै जनसहभागीता, उत्तरदायीत्व, पारदर्शीता सुनिश्चीत गरि सुलभ र गुणस्तरीय सेवा प्रवाह गर्न, लोकतन्त्रका लाभहरुको समानुपातिक समावेसी र न्यायोचित वितरण गरि कानुनी राज्य र दिगो विकाशको अवधारणा अनुरूप सामाजवाद उन्मुख संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक साशन प्रणालीलाई स्थानीय तह देखी नै सुदृढीकरण गर्न र स्थानीय नेतृत्वको विकास गर्दै स्थानीय साशन पद्धतिलाई सुदृढ गरी स्थानीय तहमा विधायकी, कार्यकारणी, न्यायीक अभ्यासलाई संस्थागत गर्न स्थानीय सरकारको रुपमा हाम्रो गाउँपालिका क्रियाशिल रहेको छ।

वि.सं. २०७९ बैशाख ३० गते स्थानीय तहको निर्वाचनमा सामेल भई आफ्नो अमूल्य मताधिकार प्रयोग गरि दोगडाकेदार गाउँपालिकाको भविष्यको रूपरेखा कोर्ने अभिभारा हाम्रो काँधमा सुम्पनु भएका सम्पूर्ण दोगडाकेदार बासी दाजुभाई दिदिबहिनीहरुप्रति कृतज्ञता प्रकट गर्दछौं । दोगडाकेदार गाउँपालिकाको सर्वाङ्गीण विकास मार्फत दोगडाकेदार बासीको हित र कल्याणका लागि गरिएका प्रतिवद्धता र बचनवद्धताप्रती हामी कटिबद्ध छौं । दोगडाकेदार गाउँपालिकाको गरिमा र ख्यातीलाई उचाईमा पुऱ्याउनु हुने पूर्व जनप्रतिनिधि ज्यूहरुको योगदान, विकासप्रतीको लगाव र मार्गदर्शनलाई धन्यवाद दिन चाहान्छौं ।

आदरणीय गाउँसभा अध्यक्ष ज्यू,

गाउँसभा सदस्यज्यूहरु,

अब म यस दोगडाकेदार गाउँपालिकाको आर्थिक बर्ष २०८१/०८२ को आर्थिक विकास क्षेत्रको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

(क) कृषि तथा पशुपालन

१. कृषि क्षेत्रलाई उत्पादनको प्रमुख क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ । कृषि क्षेत्रको आधुनिकिकरण, व्यावसायिकिकरण र प्रविधिकरण गरिनेछ । आवश्यक कृषि उपकरणकालागि ५० प्रतिशत अनुदानको व्यवस्था मिलाईने छ । उक्त कार्यक्रम सहकारी र निजिक्षेत्रसंग साँभेदारी गरी संचालन गरिनेछ ।
२. कृषि क्षेत्रलाई निर्वाहमुखीबाट व्यवसायमुखी र आत्मनिर्भरमुखी बनाउदै यस क्षेत्रमा रोजगारीको अवसर सिर्जना गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ । प्रत्येक वडामा कृषि पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी एक टोल एक उत्पादन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
३. मसला बालीको उत्पादन, प्रसोधन तथा बजारिकरणमा जोड दिईनेछ ।
४. च्याउखेती कार्यक्रमको लागि इच्छुक कृषकलाई च्याउखेती सम्बन्धी तालिम तथा विउ उपलब्ध गराईनेछ ।
५. कृषियोग्य भूमिमा सिंचाई भन्ने मूल भावनाका साथ पुराना सिंचाई प्रणालीको मर्मत, थोपा सिंचाई, साना सिंचाई, प्लाष्टिक पोखरी लगायत पम्पिङ सिंचाईको माध्यमबाट कृषि उत्पादनमा वृद्धि हुने गरी सिंचाई क्षेत्रमा योजना बनाईनेछ ।
६. कृषि सहकारी संगको सहकार्यमा कृषि बिउविजन तथा मलका लागि गाउँपालिका स्तरीय कृषि बिउविजन तथा मल केन्द्र संचालनमा ल्याईनेछ ।
७. कृषि क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिई **अध्यक्ष नमुना कृषिगाउँ कार्यक्रम** संचालन गरिने छ । यो कार्यक्रम साभेदारीका रूपमा संचालन गर्न यसका लागि आवश्यक ब्यवस्था मिलाईने छ । र यसमा सहकारी, व्यवसायिक फर्म तथा कृषक साभेदारी लाई जोड दिईनेछ ।
८. एक वडा एक कृषि प्राविधिकलाई कार्य सम्पादनको आधारमा निरन्तरता दिई किसानको खेत गोठमा प्राविधिकहरु पुग्ने ब्यवस्था कडाईका साथ मिलाईने छ । कृषि उत्पादन लाई ब्यवस्थित गर्नशितभण्डार सञ्चलनमा ल्याईने छ ।

९. कृषिजन्य उत्पादनलाई बजारीकरणको उचित व्यवस्थापन गर्न कृषि सहकारीहरु लाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१०. कृषि बिमा कार्यक्रम लागु गरी सोका लागि निशुल्क बिमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
११. कृषक दर्ता व्यवस्थापन कार्यक्रम र कृषि तथा पशुपन्छी सम्बन्धी तथ्यांक अद्यावधिक गर्ने कार्य गरिने छ र कृषि आधुनिकिकरणमा जोड दिइनेछ ।
१२. राष्ट्रिय र स्थानीय महत्वका खाद्य तथा पोषण सुरक्षामा टेवा पुऱ्याउने वाली साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन (पकेट) विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१३. बाखाको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट), भैसी पवर्द्धन, माछा पालन कार्यक्रम , कुखुरा पकेट विकास कार्यक्रम, बोयर बोका वितरण र भकारो सुधार कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१४. एक टोल एक उत्पादनमा जोड दिइ उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रम, नमुना कृषि गाउँ कार्यक्रम र मकै बालिको पकेट विकासका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१५. पशु बिमा कार्यक्रम लागु गरि सोका लागि निशुल्क बिमा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१६. दुध डेरी स्थापना तथा पशु फर्म विकास कार्यक्रम संचालन गरिने छ । सोका लागि सहकारी तथा निजि क्षेत्रलाई प्रोत्साहित गरिने छ र यसका लागि उत्पादनमा आधारित अनुदानका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
१७. लुम्पी स्किन डिजिज रोगको नियन्त्रण गर्न संघ र प्रदेश सरकारको समन्वयमा आवश्यक खोपको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
१८. कृषि उत्पादनलाई अभिवृद्धी गर्नकोलागि माटोको गुणस्तर परीक्षण गरिनेछ ।
१९. २० वटा भन्दा माथी बाखा पालन गर्ने , ५ वटा भन्दा माथी गाई/भैसि पालन गर्ने , ३०० वटा भन्दा माथी कुखुरा/हाँस/टर्की/कालिज पालन गर्ने , २० घर भन्दा माथी मौरी पालन गर्ने, ५० वटा भन्दा माथी फलफुलका विरुवा खेती गर्ने र २ रोपनी भन्दा माथीको जमिनमा व्यवसायिक तरकारि खेती गर्ने कृषकहरु लाई पुरुष्कार तथा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
२०. कृषि उत्पादनमा आधारित भई अनुदान दिइनेछ र काम नगर्ने फर्मलाई कारवाहिको दायरामा लिइनेछ ।

(ख) उद्योग तथा वाणिज्य

२१. गाउँपालिका क्षेत्रभिन्न सञ्चालीत व्यवसायिक फर्महरुको दर्ता नविकरण कार्यलाई गति दिइनेछ ।
२२. गाउँपालिका भित्र उद्योग व्यवसायको प्रवर्द्धन गर्न उद्योग मैत्री कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२३. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका श्रोत साधनको पहिचान तथा खोजी गरी भौतिक निर्माण कार्यमा स्थानीय श्रोत साधनको प्रयोग लाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
२४. बजार अनुगमनलाई तिब्रता दिइनेछ ।
२५. स्थानीय उत्पादनको उपयोग गरी उद्यमशिलता प्रवर्द्धन , रोजगारी सिर्जना तथा गरिवी निवारण गर्न सार्वजनिक निजि साभेदारी मोडेल मार्फत चिउरी तथा रिठा प्रशोधन गर्न सावुन उद्योग स्थापना गरि सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
२६. नयाँउद्यमीहरुलाई उद्यमविकासका लागि प्रोत्साहित गरिने छ । उद्यमिहरुलाई उत्पादन बृद्धिकालागि नयाँप्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

२७. उद्यमीहरूका लागि साना उद्योगहरूलाई प्रोत्साहन गरी करमा विशेष छुटको व्यवस्था मिलाईने छ । उद्योगधन्दा व्यापार व्यवसायको स्थापना र संचालन गर्न आवश्यक पूर्वाधारको व्यवस्था गरि सहज वातावरण बनाईनेछ, र यस क्षेत्रमा सहकारीर निजिक्षेत्रलाई प्रोत्साहन गरिनेछ । यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका सहकारी संस्थाहरूलाई कृषि, पशुपालन, पर्यटन, लघु उद्यम, लघु जलविद्युत जस्ता उत्पादन क्षेत्रमा काम गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
२८. संघिय र प्रदेश सरकार संग समन्वय गरी औद्योगिक ग्राम स्थापना गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ,
२९. स्थानीय जडिवुडीलाई प्रसोधन, बजारिकरण तथा प्रवर्द्धन गर्न संघ र प्रदेश सरकारलाई सहयोगका लागि अनुरोध गरिनेछ ।

(ग) पर्यटन

३०. धार्मिक पर्यटकिय सम्भावना बोकेका मठमन्दिर, धार्मिक स्थलहरूको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरिने छ । वडानं. १ को महारुद्र मन्दिर, वडा नं. २ को चनैराज तथा रौलाकेदार, वडा नं. ३ को खोचलेक केदार, वडा नं. ४ को देउलेक धाम, वडा नं. ५ को दोगडाधाम, वडा नं. ६ को केदार मन्दिर, वडा नं. ७ को भुमिराज मन्दिर र वडा नं. ८ को मौलिङ्ग मन्दिर लगायतका सबै मन्दिरहरूमा विशिष्ट कार्यक्रमहरू संचालन गरी धार्मिक पर्यटन वर्ष मनाईने छ । साथै मठ मन्दिर संरक्षण तथा व्यवस्थापनका लागि दर्ता प्रक्रियामा लगिनेछ ।
३१. वडा नं. ०६ को पौराणिक चर्मण्यावती नदि र जमाडी नदिको संगम स्थललाई धार्मिक पर्यटकिय गन्तव्यको रूपमा विकास गरिनेछ ।
३२. पर्यटकिय क्षेत्रको पहिचान गरी आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गर्नुका साथै यस क्षेत्रमा सम्बन्धित निकायहरू संग प्रभावकारी समन्वय गर्दै रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना गर्न प्रोत्साहित गरी निजी, सहकारी र साभेदारीलाई प्राथमिकता दिइनेछ । जिपलाइन तथा चौलानी नदिमा च्याप्टिङ्ग यस आर्थिक वर्ष मा संचालन गरिनेछ ।
३३. आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक प्रवर्द्धनका लागि पर्यटकीय आवास तथा होमस्टे संचालन गरिने छन् ।

(घ) सहकारी तथा वित्तिय क्षेत्र

३४. सहकारी, निजि र घरेलु उद्योगहरू संचालन गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
३५. गाउँपालिका भित्र रहेका सम्पूर्ण सहकारी संस्थाहरूको तथ्याकं अध्यावधिक गरी सहकारीको नियमन तथा अनुगमन गरिनेछ ।
३६. रुग्ण अवस्थामा रहेका सहकारी संस्थाहरूलाई मर्ज गरी सहकारी प्रवर्द्धनमा सहयोग गरिनेछ ।
३७. सहकारी मार्फत विभिन्न उद्योग स्थापना तथा सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
३८. अन्तर सहकारी लगानीलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
३९. सहकारीहरूको अनुगमन, नियमनलाई कडाइ गरी मापदण्ड पुरा नभएका सहकारीहरूलाई खारेज गरिनेछन ।
४०. सहकारिका सञ्चालक तथा व्यवस्थापकहरूलाई क्षमता अभिवृद्धी गर्न तालिम प्रदान गरिनेछ ।
४१. गाउँपालिका भित्र रहेका सहकारिहरूले बाषीक रूपमा एक सहकारीले एक सामाजिक कार्यक्रम गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

४२. वित्तीय साक्षरता कार्यक्रमलाई सामुदायस्तर सम्म विस्तार गरिनेछ ।
४३. वित्तीय सुशासन तथा क्षमता विकासका लागि सहकारी तथा निजि क्षेत्रलाई समन्वय गरी आवश्यक कार्यक्रम संचालन गरिनेछन ।
४४. गरीबनिवारण कोषद्वारा संचालित समुहहरुलाई सहकारीहरूसँग समायोजन गरी गरीबि निवारण कोषले लगानी गरेको बिउपुँजी कोषलाई सहकारीमा सुरक्षित गरिनेछ ।
४५. समृद्ध दोगडाकेदार गाउँपालिका निर्माणका लागि यस क्षेत्रमा कार्यरत गैर सरकारी संघ सस्थाहरु, अन्तराष्ट्रिय संघ सस्थाहरु, सहकारी तथा निजि क्षेत्रसँग समन्वय गरी योजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछन् ।

(ङ) रोजगारी श्रीजना तथा स्वरोजगार कार्यक्रम

४६. खेती योग्य बाँभो जमिन पहिचान गरी रोजगार सेवा केन्द्रमा सुचिकृत बेरोजगारहरुलाई कृषि र उत्पादन मुलक क्षेत्रमा रोजगारी प्रदान गरिनेछ ।
४७. गाउँपालिका भित्रको रोजगारीको सम्भाव्य स्थिति विश्लेषण, तथ्याङ्कसंकलन, रोजगार नक्साङ्कन, तथा रोजगारीका अवसरहरुको अभिलेखाङ्कन गरिनेछ ।
४८. बेरोजगारहरुको ज्ञान, सिप, अनुभव क्षमता र बजार मागको आधारमा आवश्यक सीप विकास तालिमको पहिचान गरी सम्बन्धित तालिमकेन्द्र मार्फत तालिम प्रदान गरिनेछ ।
४९. वैदेशिक रोजगारिमा गएका घर परिवारलाई वित्तीय साक्षरता तथा मनोसामाजिक परामर्श प्रदान गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
५०. रोजगारी र स्वरोजगार सम्बन्धी सम्बन्धित विषयगत शाखा कृषि र पशुबिकास लगायत अन्य निकायबाट प्रदान गरिने कार्यक्रम संग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ ।
५१. गाउँपालिकाको रोजगार (आन्तरिक र वैदेशिक) पार्श्वचित्र तयार गरिनेछ ।
५२. श्रमको सम्मान राष्ट्रको सम्मान , रोजगार सम्वाद मञ्चको सञ्चालन र स्थानीय तहको रोजगार रणनीती तर्जुमा /अद्यावधिक र कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।
५३. गाउँपालिका अध्यक्ष स्वरोजगार कार्यक्रम संचालन गरी रोजगारी सृजना गरिनेछ ।
५४. युवा वर्गको बिकासका निम्त गाउँपालिका युवा स्वरोजगार कार्यक्रम संचालन गरिनेछन ।
५५. वैदेशिक रोजगारीवाट फर्केका व्यक्तिको तथ्यांक संकलन गरी वैदेशिक रोजगारीको क्रममा आर्जन गरेको पुँजि , सिप , प्रविधी र अनुभव स्थानीय तहमा नै उद्दमशिलताको बिकास तथा सिपको प्रवर्द्धनमा उपयोग गराई यस्ता व्यक्तिको लागि पुनः एकिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५६. वैदेशिक रोजगारीलाई थपव्यवस्थित मार्यादित सुरक्षित तथा भरपर्दो बनाउन वैदेशिक रोजगारीमा जाने व्यक्तिका लागि व्यक्तिगत श्रम स्वीकृती तथा पुनः श्रम स्वीकृतीका लागि रोजगार सेवा केन्द्र मार्फत FEIMS प्रणालीबाट आवेदन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
५७. श्रम बजारको माग अनुसारको सिपयुक्त जनशक्ति उत्पादन गर्ने नीति लिइनेछ । निजि क्षेत्रसंगको समन्वय र सहकार्यमा व्यवसायिक सिपमुलक तालिम प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
५८. स्थानीय तहबाट नै श्रम स्वीकृती दिने प्रकृत्यालाई अभै प्रभावकारी र सेवाग्राही मैत्री बनाईनेछ ।

आदरणीय अध्यक्ष महोदय,
गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु ।

अब म सामाजिक विकास क्षेत्रको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

(क) शिक्षा , खेलकुद तथा मनोरञ्जन

१. शिक्षित युवाहरुलाई सरकारी जागिर तर्फ आकर्षित गर्न र क्षमता विकास गर्न निःशुल्क लोकसेवा तथा शिक्षक सेवा आयोगको कक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।
२. राष्ट्रिय व्यवसायिक योग्यता परीक्षण प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ ।
३. शैक्षिक गुणस्तर सुदृढ गर्न र शिक्षकको पेशागत विकासमा टेवा पुऱ्याउन श्रोत विज्ञको अवधारणालाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
४. सिपयुक्त जनशक्ति तयार पार्ने उद्देश्य अनुरूप प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षाको विस्तार गरिनेछ ।
५. सबै विद्यालयहरुलाई पहिलो रंगले रंग्याउने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६. शैक्षिक उपलब्धी अभिवृद्धी गर्नको लागी अतिरिक्त कक्षा सञ्चालन गरिनेछ ।
७. विद्यालय स्तरबाट सञ्चालन गरिने दिवाखाजामा घरायसी उत्पादनलाई जोड दिइ पत्रु खानालाई निषेध गरिनेछ ।
८. स्थानीय क्याम्पसमा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्ने दलित, महिला तथा अपाङ्ग विद्यार्थीहरुलाई स्नातक तह छात्रवृत्ति र अन्य छात्राहरुलाई स्नातकोत्तर तह छात्रवृत्ति प्रदान गरिनेछ ।
९. शुन्य दरबन्दी भएका मा.वि. मा स्वयंसेवक शिक्षकको व्यवस्था मिलाइने छ । प्रत्येक विद्यालयमा योग शिविर र छात्राहरुलाई आत्मरक्षा सम्बन्धी प्रशिक्षण कार्यक्रम संचालन गरिनेछन ।
१०. उद्यमसंग विद्यार्थी कार्यक्रम संचालन गरी विद्यार्थीलाई कमाउदै पढ्दै कार्यक्रममा समावेस गरिनेछ । यसका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
११. विद्यार्थी संख्या र विद्यालयहरुबीचको दुरीका आधारमा न्युन विद्यार्थी संख्या भएका विद्यालयहरुलाई क्रमशः दरबन्दी मिलान तथा मर्ज गर्दै लगिनेछ ।
१२. वर्षको २ पटक हरेक विद्यालयमा पुगि निःशुल्क रुपमा विद्यार्थी तथा शिक्षकको स्वास्थ्य जाँच गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१३. विद्यार्थीहरुलाई अतिरिक्त क्रियाकलापमा उत्प्रेरित गरी उनिहरुको बहुआयमिक विकासमा विशेष जोड दिईनेछ । विद्यार्थीका प्रतिभालाई उजागर गर्न वक्तित्व विकास गर्न र व्यक्तिको विकास गर्न प्रत्येक मा.वि. लाई १/१ माईक साउण्ड बक्स प्रदान गरि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१४. विद्यमान शैक्षिक प्रणालीमा सुधार गरी व्यवसायिक, प्राविधिक, बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री शिक्षा प्रदान गरिने छ । शिक्षण सिकाईलाई प्रभावकारी बनाउन प्रत्येक विद्यालयमा हरेक महिना अनिवार्य अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गर्ने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१५. एक विद्यालय एक करेसावारी स्थापना गरिनेछ ।
१६. एक मा.वि. एक नर्सको अवधारणालाई अवलम्बन गरिनेछ ।
१७. एक वडा एक नमुना विद्यालय स्थापना गरिनेछ ।
१८. प्रत्येक मा.वि. हरुमा मल्टीमिडिया प्रविधिवाट शिक्षण सिकाई, ई-लाईब्रेरी संचालन गरिनेछ । पठनपाठनमा उत्कृष्ट र अनुशासनमा उत्कृष्ट विद्यालयहरुलाई पुरष्कृत गरिनेछ ।

१९. यस गाउँपालिकाका सामुदायिक विद्यालयहरुमा आधारभूत तह (कक्षा १-८) सम्म अनिवार्य अंग्रेजी माध्यमबाट पढाई संचालन गर्ने विद्यालयहरुलाई विशेष अनुदानको व्यवस्था मिलाईनेछ । प्रारम्भिक बाल विकास केन्द्रको चौतर्फी विकासको लागि आवश्यक पहल कदमी लिईनेछ ।
२०. अनाथ एवम् टुहुरा बालबालिकाको संरक्षण गरी शिक्षाको उज्यालो ज्योती प्रदान गर्नको निम्ती कक्षा १ देखी कक्षा १२ सम्म अध्ययनरत बालबालिकाहरुलाई वार्षिक एकमुष्ट रकम रु. २० हजार पढाइ खर्चदिने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ र निजको संरक्षणको रोहोबरमा बैंक खाता मार्फत रकम भुक्तानी गरिनेछ ।
२१. शिक्षालाई गुणस्तरीय बनाउन विद्यालयहरुका लागि अनुदान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । यसका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
२२. प्रत्येक विद्यालयमा खानेपानी र शौचालय आगामी आ. व. २०८१/०८२ मा सम्पन्न हुने गरी आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
२३. विद्यालयहरुमा संचालन तथा निर्माण गरिने कार्यक्रम तथा संरचनाहरु बालमैत्री बनाइनेछन् ।
२४. बाल विकास केन्द्रका शिक्षक, विद्यालय कर्मचरीहरुलाई सशर्त बजेटमा पालिकाबाट थप गरी तलव भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।
२५. विद्यालयहरु समायोजन तथा दरवन्दी मिलानलाई पूर्णता दिई गुणस्तरिय शिक्षा प्रदानमा जोड दिईनेछ ।
२६. गाउँपालिकाको एक मात्र उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने श्रीकोट बहुमुखी क्याम्पसमा आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरिने छन् । थप संकाय संचालन गर्न आवश्यक पहल गरी आङ्गिक क्याम्पसका लागि संघ र प्रदेश सरकारसँग अनुरोध गरिनेछ । निजीश्रोतमा संचालित क्याम्पसलाई आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
२७. आर्थिक रुपमा विपन्न विद्यार्थीहरुलाई प्राविधिक तथा उच्च शिक्षा अध्ययनका लागि आवश्यक छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिनेछ ।
२८. विद्यालयमा शिक्षण सिकाई क्रियकलापसंग सम्बन्धित समस्या सामाधान गर्न, आवश्यक परामर्श तथा सल्लाहका लागि र गुनासो सुनवाईका लागि “हेलो दोगडाकेदार हामि विद्यार्थी” कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२९. कक्षा ८ र कक्षा ५ को परिक्षालाई थप स्तरिकृत गरिनेछ ।
३०. एक वडा एक खेलकुद मैदान एक व्यक्ति एक खेल कार्यक्रम संचालनलाई निरन्तरता दिईने छ र माध्यमिक विद्यालयहरुमा आवश्यक खेल सामग्रीहरुको व्यवस्था गरिनेछ ।
३१. वडा नं. ७ मा रहेको लवलेक खेलमैदानलाई पालिका स्तरिय खेल मैदान को रुपमा स्तरोन्नती गरिनेछ ।
३२. स्वच्छ जीवनका लागि खेलकुद भन्ने मुलमर्मका साथ खेलकुद क्षेत्रको विकासको लागि आवश्यक पहलकदमी गरिनेछ ।
३३. पालिकास्तरीय खेलकुद विकास समिति गठन गरिनेछ ।

(ख) स्वास्थ्य

३४. यस गाउँपालिकालाई सतप्रतिशत संस्थागत सूत्केरी भएको सुनिश्चित गर्दै पूर्ण संस्थागत सुत्केरी गाउँपालिका घोषणा गरिनेछ । असहाय नागरिकलाई निशुल्क उपचार सेवा दिनुपर्ने व्यवस्था कडाईका साथ लागु गरिनेछ ।

३५. आधारभूत गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा जनताको सरल पहुँच सुनिश्चित गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ । प्रत्येक टोलमा गाउँघर क्लिनिक निर्माण तथा बर्थिङ सेन्टरहरूलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३६. यस गाउँपालिका भित्र आधारभूत आयुर्वेदिक स्वास्थ्यकेन्द्र सञ्चालन गरिनेछ, यसका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
३७. गाउँपालिकालाई संस्थागत सुत्केरी गाउँपालिका, बालविवाह रहित गाउँपालिका, कुपोषण रहित गाउँपालिका, बालमैत्री गाउँपालिका, अपांगमैत्रीगाउँपालिका घोषणा अभियान संचालन गरिनेछ।
३८. स्वास्थ्य विमा र महिला स्वयंसेविकाहरूको प्रोत्साहन खर्चलाई निरन्तरता दिईनेछ र यस कार्यक्रमका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
३९. गर्भवती, सुत्केरीमहिलाहरूलाई निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा सञ्चालन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४०. संघीय सरकारसँगको समन्वयमा वडा नं. ६ सित्तडमा १० शैयाको अस्पताल निर्माण कार्यको ठेक्का सम्भौता भई निर्माण कार्य अगाडि बढिसकोको र आगामी वर्ष भित्र सम्पन्न गरिनेछ ।
४१. सरसफाई उन्मुख गाउँपालिका बनाउन प्रत्येक वडाहरूमा व्यक्तिगत, घरायसी र वातावरणीय सरसफाई कार्यक्रम संचालन गरी सरसफाई उन्मुख वडा घोषणा गरिनेछ ।
४२. “अध्यक्षको सान १००० दिनका आमाहरूको घरधुरीहरूलाई सुरक्षित पानी अभियान” नमुना टोल कार्यक्रम र वडा अध्यक्षको सान पोषणयुक्त नमुना टोल अभियान संचालनलाई निरन्तरता दिईएकोछ ।
४३. गर्भवतीका लागि घुम्ती ग्रामिण अल्ट्रासाउण्ड कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
४४. नर्सिङ कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धीगरिनेछ ।
४५. आमा समुह सुदृढीकरण तथा पुनर्ताजकी अभियान सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
४६. श्रीकोट र रिम स्वास्थ्य चौकीमा सञ्चालनमा रहेको प्रयोगशाला सेवालालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४७. पूर्ण संस्थागत सुत्केरी वडा घोषणा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४८. स्वास्थ्य संस्थाहरू सुदृढीकरणको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
४९. खोप क्लिनिकको लागि आवश्यक पूर्वाधारको व्यवस्था गरिनेछ ।
५०. मातृ तथा नवशिशु आकस्मीक कोष सञ्चालनलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
५१. पूर्णखोप शुनिश्चितता तथा दिगोपना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
५२. सुपोषित समाज निर्माणको आधार १००० दिनको पोषणका लागि स्थानीय सरकार कार्यक्रम अन्तर्गत सुनौला १००० दिनका महिला (गर्भवती तथा सुत्केरी) ५ वर्ष मुनीका बालबालीका र किशोरीहरूको पोषण अवस्थामा सुधार ल्याउन बहुक्षेत्रीय पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५३. कुपोषण मुक्त गाउँपालिका बनाउन पोषणमैत्री गाउँपालिका घोषणाका लागि प्रकृया अगाडी बढाइनेछ ।
५४. सुनौलो १००० दिनका आमा र बच्चाको पोषण अवस्थामा सुधार ल्याउनको लागि सुत्केरीसँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

(घ) खानेपानी तथा सरसफाई

५५. गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा स्वच्छ खानेपानीको व्यवस्था मिलाईनेछ । एक टोल एक धारा हुदै एक घर एक धारा अभियानलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
५६. गाउँपालिका अन्तर्गतका सबै टोलहरूको खानेपानिको गुणस्तर परीक्षणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

(ड) संस्कृती प्रवर्द्धन

५७. स्थानीय संस्कृति संवर्द्धनका लागि देउडा, हुडकेली नाच, छलिया नाच, गौरा (अठेवाली) सगुनको संरक्षण सम्वर्द्धनका लागि विषेश कार्यक्रम संचालन गरी आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
५८. दोगडाकेदारको सामाजिक, ऐतिहासिक तथा संस्कृति भल्किने गरी संग्राहलयको स्थापना गर्न पहल गरिनेछ । बैतडेली भाषाको संरक्षण र सम्वर्द्धन गर्नका लागि आवश्यक पहल कदमी गरिनेछ ।
५९. सार्वजनिक जमिन, गौचर, मठमन्दिरको गुठी, सामुदायिक वन अतिक्रमण रोक्न विशेष पहल गरिनेछ ।

(च) लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशिकरण

६०. यस गाउँपालिका भित्र रहेका यौनिक अल्पसंख्यकहरुको उत्थान र सशक्तिकरणका लागि आय आर्जनका कार्यक्रमसञ्चालन गरिनेछ । यसका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।
६१. हिंसा पिडित महिलाहरुका लागि सुरक्षित घर निर्माण गर्न विशेष पहल गरिनेछ । हिंसा पिडित महिलाहरुका लागि लैंगिक हिंसा निवारणकोषको आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ । यस गा.पा. मा हिंसा पिडितका लागि लैंगिक हिंसा सेलको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
६२. समावेशीकरणको राष्ट्रिय नीति अनुरूप यस गाउँपालिका भित्र पिछडिएको वर्ग, गरिव, दलित, जनजाती, महिला, अल्पसंख्यक, उत्पिडित वर्गलाई नीति निर्माण तहमा समावेश गरी उनीहरुको उत्थान एवम् क्षमता अभिवृद्धि गरी सशक्तिकरण गर्न आवश्यक पहलकदमी गरिनेछ । यसका साथै सिकाई प्रशिक्षण केन्द्र, शिल्पकला केन्द्र, बाल उद्यान तथा मनोरञ्जन केन्द्र सञ्चालन गरिनेछन । छुवाछुत मुक्त गाउँपालिका, पूर्ण विभेदरहित गाउँपालिका, छाउपडीमुक्त गाउँपालिका, बालमैत्री गाउँपालिका, महिला हिंसा रहित गाउँपालिका, जेष्ठ नागरीकमैत्री गाउँपालिका आदि जस्ता अभियानहरु संचालनमा ल्याईनेछन् ।
६३. दलित समुदायमा रहेको परम्परागत सिप तथा व्यवसायलाई आधुनिकिकरण गर्ने तर्फ आवश्यक पहलकदमी गरिने र उत्पादित सामाग्री बजारिकरणको व्यवस्था गरिनेछ ।
६४. वृद्ध तथा अपांगता भएका व्यक्तिहरुकालागि निःशुल्क घरदैलो स्वास्थ्य परीक्षण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
६५. यस गाउँपालिका भित्र स्थापना भैसकेका अनाथालय र वृद्ध मनोरञ्जन केन्द्रलाई सञ्चालनमा ल्याईनेछ ।
६६. महिला आत्मनिर्भर कार्यक्रम संचालन गरिनेछ र महिलाको कार्यबोभलाई घटाउन जातो तथा कृषि प्रविधि औजार बितरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
६७. दलित टोलका परम्परागत नामहरु परिवर्तन गरीनेछन् ।
६८. सामाजिक सुरक्षाको दायरामा नपरेका र आर्थिक रुपले विपन्न ४० वर्ष माथिका विधुर तथा एकल पुरुषलाई जिवन निर्वाह भत्ताको व्यवस्था गरिनेछ ।
६९. बालबिवाह न्युनिकरणका लागी किशोर किशोरी रुपान्तरण कक्षा सञ्चालनलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

७०. बहुक्षेत्रीयपोषण योजनाले निदृष्ट गरेका उपलब्धी तथा प्रतिफल प्राप्तीको लागि बिषयगतशाखा र साझेदार निकायहरूसंग मिलेर पोषण लक्षित र संवेदनशिल क्रियाकलापहरूसञ्चालन गरिनेछ। महिला बालबालिका लक्षित कार्यक्रम जस्तै: बाल पोषणअनुदान, खोप कार्यक्रम, बाल मैत्री स्थानीय शासन आदिमा समेत बहुक्षेत्रीयपोषण योजनालाई समावेश गर्दै पुर्ण पोषणमैत्रि वडा हुदै गाउँपालिकालाईनैपुर्ण पोषणमैत्रिस्थानिय तह घोषणा तर्फ उन्मुख गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

७१.पोषण विशेष पोषण संवेदनशील र समर्थ बनाउने वातावरण सम्बन्धि कार्यक्रमहरूकोविस्तार गरी महिलाकिशोरी तथा बालबालिकाको पोषण अवस्थामा सुधार ल्याईमानव पुँजिको विकास गरिनेछ ।

आदरणीय अध्यक्ष महोदय,
गाउँसभाका सदस्यज्यूहरू,

अब मपूर्वाधार क्षेत्रको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

(क) स्थानीय सडक , पूल तथा भोलुङ्गे पूल

१. पूर्वाधार विकासमा विशेष जोड दिईनेछ, र गाउँपालिका गौरवका आयोजनाहरूलाई उच्च प्राथमिकता दिईएकोछ ।
२. यस आर्थिक वर्ष भित्र गाउँपालिका गौरवका सडकहरूलाई उच्च प्राथमिकता दिईने छ । एक वडा एक चक्रपथ बनाउने योजना सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३. निर्माण भएका गाउँपालिकाका गौरवका सडकहरू स्तरोन्नति गर्न आवश्यक बजेटको ब्यवस्था मिलाईनेछ ।
४. पालिकाका गौरवका आयोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक साधन स्रोतको व्यवस्थापन गरिनेछ, र नियमित अनुगमन र मूल्याडकन गरिनेछ ।

(ख) सिंचाई

५. “कृषि क्षेत्रको सुधार सिंचाई मुख्य आधार” भन्ने नाराका साथ कृषि योग्य जमिनमा सिंचाईको ब्यवस्था गरिनेछ ।

(ग) भवन तथा शहरी विकास

६. पालिकाको प्रशासकिय भवन निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
७. भवन आचारसंहिता लागु गरी ब्यवस्थित बजारीकरण र भुकम्प प्रतिरोधात्मक घर निर्माण कार्यलाई कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
८. बाकि रहेका वडाकार्यालय भवनहरूको निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

(घ) उर्जा

९. ग्रामिण विद्युतिकरण, लघुउर्जा, सौर्यउर्जाआदिलाई प्राथमिकतामा राखि वडा नं. १, वडा नं. २ र वडा नं. ८ मा आ.व. २०८१/०८२ भित्र विद्युत विस्तार गरिनेछ । र यसका लागि प्रदेश सरकार र संघीय सरकार संग आवश्यक पहलकदमी गरिनेछ ।
१०. बैकल्पिक उर्जा प्रवर्धन केन्द्र तथा प्रदेश सरकार संग समन्वय गरी सडक बत्ती विस्तार गर्दै प्रत्येक वडाहरुमा पुऱ्याईनेछ । पम्पीङ्ग खानेपानी योजना, पम्पीङ्ग सिंचाई योजना, सुधारीएको घट्ट, विद्यालयहरुमा सोलार, स्वास्थ्य चौकीहरुमा सोलार, गोबरग्यांस, विद्युतिय चुलो, सुधारीएको चुलो जस्ता कार्यक्रम संचालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

आदरणीय अध्यक्ष महोदय,
गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु,

अब म वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

(क) वन तथा भु-संरक्षण

१. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सबै सामुदायिक वनको संरक्षण गर्न सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिलाई क्रियाशिल गरिनेछ ।
२. वातावरण संरक्षण गर्न एक व्यक्ति २ विरुवा अभियान संचालन गरिनेछ, र यसका लागि एक वडा एक नर्सरी स्थापना कार्यक्रमका साथै नर्सरी नाईके तथा वन रक्षक स्वयंसेवक परिचालन गरिनेछन् । पालिका स्तरीय नर्सरी स्थापनाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

(ख) जलाधार संरक्षण

३. जलाधार संरक्षण गर्नको लागि पानीको मुहान वरिपरि विरुवाहरुको रोपण गरिनेछ ।

(ग) वातावरण संरक्षण र जलवायु परिवर्तन

४. गाउँपालिका भित्र सञ्चालन हुने हरेक योजना तथा कार्यक्रममा वातावरण तथा पर्यावरण र जलवायुमैत्री पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ ।
५. डढेलो लगायत वन विनास प्रती नागरिकलाई सचेत गराइ वन संरक्षणमा सबैलाई सहभागी गराइनेछ ।
६. प्लाष्टिक भोलाको प्रयोगलाई निरुत्साहित गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ ।

(घ) विपद् व्यवस्थापन

७. जोखिम तथा विपद् व्यवस्थापनलाई ध्यानमा राखी विपद् व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
८. गाउँपालिका भित्र भएका प्रकोप घटना तथा अतिविपन्न परिवार औषधी उपचार तथा राहत वितरणका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
९. गाउँपालिका भित्र भएका दैबिक प्रकोप घटनालाई मध्यनजर गर्दै प्रत्येक वडामा उद्धार तथा राहत समायोको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
१०. विपद् जोखिमक्षेत्रको पहिचान गरी सो क्षेत्रको आवश्यक व्यवस्थापन गरिनेछ ।

(ड) फोहरमैला व्यवस्थापन

११. गाउँपालिका भित्रका बजारहरुमा संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी ढलनिकास निर्माण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।

१२. यस गाउँपालिकाका विभिन्न बजारहरुमा डस्टबिन तथा डम्पीङ्ग साइडको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

आदरणीय अध्यक्ष महोदय,
गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु ।

अब म संस्थागत विकास सेवा प्रवाह र सुशासन क्षेत्रको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

(क) सामान्य सेवा

१. सार्वजनिक सेवालार्इ चुस्त, दुरुस्त, जनमुखी, परिणाममुखी र सेवाग्राहीमैत्री बनाउन आवश्यक पहल कदमी गरिने छ । पारदर्शिता, सूचनाको हक, विधिको शासन, जनउत्तरदायित्व आदि सुनिश्चित गरि गाउँपालिका भित्र सुशासन कायम गर्न नागरिक वडापत्रको व्यवस्था, सूचना सार्वजनिककरण, सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परिक्षण आदिलार्इ प्रभावकारी रुपमा संचालन गरिनेछ । यसका साथै खटिएर ईमान्दारीपूर्वक काम गर्ने राष्ट्रसेवककर्मचारी लार्इ उचित पुरस्कारको व्यवस्था गरिनेछ, र कानून भन्दा बाहेक कार्यलयमा अनुपस्थित रहने, घुस तथा कमिशन लिने, जनतालाई दुःख दिने, सेवा प्रवाहमा ढिलो गर्ने मादक पदार्थ सेवन गर्ने, जस्ता अनुचित कार्य गर्ने कर्मचारी तथा सार्वजनिक पद धारण गरेका ब्यक्तिलार्इ कारवाहीको दायरा भित्र ल्याइनेछ ।
२. कर्मचारीहरुको कार्यसम्पादन सम्भौता गरिनेछ र करार कर्मचारीहरु लाइ आवश्यकता तथा कार्यासम्पादन मूल्यांकनको आधारमा करार सम्भौता थप गरिनेछ ।
३. सार्वजनिक तथा सामाजिक सेवाको क्षेत्रमा रक्सी, धुम्रपान तथा सुर्तिजन्य पदार्थ सेवनलार्इ पुर्ण रुपमा निषेध गरिनेछ । उपभोक्ताको हक हित संरक्षण गर्न प्रत्येक पसलमा मुल्य सूचि राख्न लगाइनेछ र गुणस्तरयुक्त समाग्रिको सुनिश्चितताको लागि समय समयमा अनिवार्य बजार अनुगमन गरिनेछ, र गुणस्तरहिन सामाग्रि भेटिएमा प्रचलित कानून बमोजिम कारवाहि गरिनेछ ।
४. गाउँपालिकाले संचालन गर्दै आएका विकास निर्माण तथा दिगोविकासको लक्ष्य अनुरुप गाउँपालिकाले कृषि स्वयंसेवक, पशुपालन स्वयंसेवक, विकास निर्माण स्वयंसेवक, सडक मर्मत स्वयंसेवक र खानेपानी मर्मत स्वयंसेवक परिचालन गरिनेछन ।
५. योजनाहरुको गुणस्तर सुधार गर्न एक वडा एक प्राविधिकलार्इ निरन्तरता दिई निर्माण अवधिभर योजनास्थलमा वस्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
६. कार्यालय प्रयोजन बाहेक कुनैपनी सरकारी सवारी साधनमा इन्धन खर्च र मर्मत खर्च गर्ने परिपाटि बन्द गरिनेछ ।
७. सबै वडा कार्यालयहरुलार्इ केन्द्रकृत हाँजिरी प्रणालीमा ल्याइनेछ ।
८. “आफ्नो टोल आफै बनाउ” भन्ने नाराका साथ टोल विकास संस्थाहरुलार्इ पुर्णता दिई योजना छनौटमा टोल विकास संस्थाले छनौट गरेका योजनालार्इ प्रथमिकता दिइनेछ ।

(ख) सूचना प्रविधि तथा सुशासन प्रवर्द्धन

९. कर असुलिमा हुनसक्ने अनियमिततालाई नियन्त्रण गर्न आगामी आ.व. २०८१/०८२ को श्रावण महिना देखिनै सबै वडाकार्यालयहरुबाट अनलाईन प्रणाली मार्फत राजश्व संकलनको कार्यलाई कडाइका साथ लागु गरिनेछ ।
१०. इन्टरनेटको समस्या समाधानका लागि सबै वडा कार्यालयहरुमा वैकल्पिक व्यवस्था मिलाईनेछ ।
११. यस गाउँपालिकाको सूचना तथा संचार प्रविधिको विकास एवम् विस्तारको लागि आवश्यक ब्यवस्था मिलाईने छ ।
१२. गाउँपालिकाको सूचना तथा अन्य गतिविधिहरुमा आम जनताको पहुँच सुनिश्चित गर्न टोल फ्रि नम्बर , अडियो नोटिस बोर्ड , वेवसाइट , फेसबुक पेज तथा युटुव च्यानललाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।
१३. “पहिलो सेवाग्राही पहिलो सेवा” भन्ने नाराका साथ सेवा प्रवाहलाई सहज र व्यवस्थित गर्न टोकन प्रणाली सेवा सूचारु गरिनेछ ।
१४. सूचना तथा प्रविधिको माध्यमबाट गाउँपालिकामा सेवाग्राहीको गुनासो सम्बोधन गरिने परिपाटीको विकास गरिनेछ ।
१५. गाउँपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालयहरुलाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाउन विभिन्न किसिमका सफ्टवेयरहरु खरिद गरिनेछन ।
१६. गाउँपालिकाको कार्यालय र वडा कार्यालयहरुमा डिजिटल नागरिक वडापत्र जडान गर्ने कार्यको प्रारम्भ गरिनेछ ।
१७. गाउँपालिका वाट सञ्चालित योजना तथा कार्यक्रमहरुको सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परिक्षणका कार्यहरु नियमित रुपमा गरिनेछ ।
१८. सार्वजनिक खरिद प्रणालीलाई प्रतिस्पर्धी, पारदर्शी र गुणस्तरिय बनाईनेछ ।
१९. बेरुजुलाई नियन्त्रण गर्न आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।

(ग) स्थानीय तथ्यांक संकलन तथा अभिलेख व्यवस्थापन

२०. अगामी आ.व. २०८१/०८२ भित्र अव्यवस्थित बसोवास र सुकुम्बासीहरुलाई जग्गा धनी प्रमाण पुर्जा प्रदान गर्न पहलगरी बसोवास लाई व्यवस्थित गरिने र सुकुम्बासीहरुलाई जग्गाको स्वामित्व प्रदानका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
२१. गरिब घर पहिचान तथा गरिब परिचयपत्र वितरण र गरिब लक्षित विषेश कार्यक्रम संचालन गरिनेछन ।

(घ) विविध

२२. प्रत्येक वडाहरुमा स्थापना गरिएका मेलमिलाप केन्द्रहरुलाई व्यवस्थित बनाउदै लगिनेछ ।
२३. यस गाउँपालिकामा क्रमागत रुपमा संघीय सरकार र प्रदेश सरकारको समपूरक र विशेष अनुदान बाट सञ्चालित योजनाहरु कटौति गरिएकोमा संघीय र प्रदेश सरकारलाई ध्यानाकर्षण गराई आवश्यक वजेट विनियोजनका लागि आग्रह गरिनेछ ।

२४. अन्यत्र ठाउँबाट यस गाउँपालिकामा बसाईसराई गरि आउनेलाई विशेष प्रोत्साहनको व्यवस्था गरिनेछ ।
२५. न्यायमा जनताको पहुँचकालागीप्रत्येक वडाहरुमा अन्तरकृया कार्यक्रम चलाईनेछ ।

**आदरणीय अध्यक्ष महोदय
गाउँसभाका सदस्यज्यूहरु ।**

अन्त्यमा,

जनाधारको अभिमत र सामाजिक तथा आर्थिक परिवर्तनलाई रुपान्तरणको खाका तिर लैजाने कार्यसोच सहित आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्ताव गरेकी छु । प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम दोगडाकेदारको भविष्यको मार्गदर्शक दस्तावेज हो । गाउँपालिकालाई समृद्ध बनाउन सबै गाउँपालिका बासीको आ आफ्नो ठाउँमा उत्तीकै महत्वपूर्ण भूमिका छ । यो नीति तथा कार्यक्रम सरकारी, गैरसरकारी, निजी, सहकारी लगायत विकासका सबै साभेदार वा पक्षधरको लागि मार्गाचित्र हो । गाउँपालिकाको विकास सबैको विकास हो । विकास निर्माणका काममा आ आफ्नो क्षेत्रबाट सहयोग पुऱ्याउन र रचनात्मक सुभावा, सल्लाह दिन हुने गाउँपालिका बासीलाई हार्दिक आग्रह गर्दछौं । हामीले गाउँपालिका बासीबाट प्राप्त रचनात्मक सुभावा, सल्लाहलाई सधै आत्मसाथ गर्नेछौं । विकास निर्माणका काममा हामीहरु सबैको एउटै दृष्टीकोण हुनुपर्छ भन्नेमा हामी दृढ छौं । केन्द्रिय, प्रादेशिक, क्षेत्रगत र स्थानीय योजनाबीच तादम्यता कायम गरि गाउँपालिकाको सर्वाङ्गण विकास र समृद्धिको स्पष्ट दृष्टीकोण सहितको दीर्घकालिन योजना निर्माणको पथमा हामी छौं । प्रस्तावित नीति तथा कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयन वाट उच्च दरको अर्थीक वृद्धी , माहामारीको असर न्युन , सामाजिक आर्थीक क्षेत्रगतिशिल भै आर्थीक वृद्धी पारस्परिक सम्मान र अवसर सहित सामाजि न्याय कायम हुनेछ, यो नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा सबै वाट सकृय सहयोग हुने विश्वास लिएको छु । अन्त्यमा , नीती निर्माणमा सल्लाह सुभावा दिने दोगडाकेदार गाउँपालिकाको समग्र विकासमा योगदान गर्ने राजनितिक दल राष्ट्रसेवक कर्मचारी, सहकारी र सामुदायिक क्षेत्र , श्रमिक वर्ग, नागरिक समाज , विकाश साभेदार संस्था, सूरक्षाकर्मी र सञ्चार जगत लगायत सम्पूर्ण गाउँपालिकावासी दिदिबहिनी दाजुभईहरुमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु ।

**पार्वती कार्की
उपाध्यक्ष**

मिति : २०८१/०३/१० गते